

SZAKKÉPZÉSI KERETTANTERV

a(z)

55 212 05

KLASSZIKUS ZENÉSZ I. (ZENESZERZÉS SZAKMAIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉS-RÁÉPÜLÉSHEZ

I. A szakképzés jogi háttere

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- a(z) 55 212 05 számú, Klasszikus zenész I. (zeneszerzés) szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó rendelet

alapján készült.

II. A szakképesítés-ráépülés alapadatai

A szakképesítés-ráépülés azonosító száma: 55 212 05

Szakképesítés-ráépülés megnevezése: Klasszikus zenész (zeneszerzés)

A szakmacsoport száma és megnevezése: 4. Művészet, közművelődés, kommunikáció

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XLII. Előadó-művészet

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 2 év

Elméleti képzési idő aránya: 30%

Gyakorlati képzési idő aránya: 70%

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: érettségi végzettség

vagy iskolai előképzettség hiányában:

Bemeneti kompetenciák: Az szvk. 7.2 pontban meghatározott bármelyik szakképesítés megszerzésével elsajátított kompetenciák, melyeket a képző intézmény számára szakmai alkalmassági vizsga keretében kell bemutatni

Szakmai előképzettség: L. szvk. 7.2 pont

Előírt gyakorlat: —

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: szükségesek

IV. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Szakképesítés/Szakképzettség
-	-
-	-

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: Nincs.

Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre: Nincs.

V. A szakképesítés-ráépülés óraterve nappali rendszerű oktatásra

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám
	szabad sáv nélkül	szabad sáv nélkül	szabadsávval	szabadsávval
3/15. évfolyam	31 óra/hét	1116 óra/év	35 óra/hét	1260 óra/év
Összes gyakorlat		160 óra		160 óra
4/16. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év	35 óra/hét	1085 óra/év
Összesen:		2237 óra		2505 óra

1. számú táblázat
A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja

modul megnevezés	Klasszikus zenész/zeneszerzés	Ráépülés			
		3/15		4/16	
		e	gy	e	gy
	Tantárgyak				
12056-16 Zeneszerző magas szintű tevékenysége	zeneszerzés gyakorlat		3		3
	kötelező zongora		1		1
	hangképzés		1		1
	szolfézs		2		2
	hangszerismeret-partitúrolvasás		2		2
	kórus		2		2
	zenei munkaképesség megőrzése		2		2
	kötelező ütő		1		1
	vezénylés		2		2
	számozott basszus gyakorlat		2		2
	kreatív önfejlesztés		3		3
	zeneszerzés elmélet	4		4	
	zenetörténet	2		2	
	népzene	2		2	
komplex elméleti fejlesztés	2		2		
összes óra		31		31	
Gyakorlat óraszámja			21		21
Elmélet óraszámja		10		10	
Gyakorlat aránya		70%			
Elmélet aránya		30%			

A 2. számú táblázat „A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja” megadja a fent meghatározott heti óraszámok alapján a teljes képzési időre vonatkozó óraszámokat az egyes tantárgyak témaköreire vonatkozóan is (szabadsáv nélküli szakmai óraszámok).

2. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja

Modul megnevezés	Klasszikus zenész/zeneszerzés	Ráépülés			
		3/15		4/16	
		e	gy	e	gy
	Tantárgyak				
12056-16 Zeneszerző magas szintű tevékenysége	zeneszerzés gyakorlat		108		93
	kötelező zongora		36		31
	hangképzés		36		31
	szolfézs		72		62
	hangszerismeret-partitúrolvasás		72		62
	kórus		72		62
	zenei munkaképesség megőrzése		72		62
	kötelező ütő		36		31
	vezénylés		72		62
	számozott basszus gyakorlat		72		62
	kreatív önfejlesztés		108		93
	zeneszerzés elmélet	144		124	
	zenetörténet	72		62	
	népzene	72		62	
	komplex elméleti fejlesztés	72		62	
összes óra:		360	756	310	651
Gyakorlat óraszámja		1407			
Elmélet óraszámja		670			
Összefüggő gyakorlat		160			
Összes óra		2237			
Elmélet aránya		30%			
Gyakorlat aránya		70%			

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás.

A

12056-16 azonosító számú

**Zeneszerző magas szintű tevékenysége
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 12056-16 azonosító számú Zeneszerző magas szintű tevékenysége megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	zeneszerzés gyakorlat	zeneszerzés elmélet	kötelező zongora	hangképzés	szolfézs	zenetörténet	hangszerismeret-partitúraolvasás	kórus	zenei munkaképesség megőrzése	kötelező ütő	vezénylés	számozott basszus gyakorlat	népzene	kreatív önfejlesztés	komplex elméleti fejlesztés
FELADATOK															
Lapról énekel, önmagát zongorán kísérve	x	x													x
Partitúrát olvas	x	x		x	x	x	x	x		x	x		x	x	x
Zeneszerzés-elméleti felkészültségét (harmóniatan, formatan, ellenponttan, hangszerelést) a gyakorlatban is hasznosítja	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x
Biztosan uralja a barokk-, bécsi klasszikus összhangzattant és alkalmazza a számozott basszus technikáját	x	x													x
Elemzi a 20-21. századi zene akkord- és hangzástípusait	x	x													x
Diktálás után akkordfűzési gyakorlatot játszik, lejegyez	x	x													x
Az akkordok jelöléseit helyesen alkalmazza	x	x													x
A zeneműveket harmóniailag elemzi	x	x	x		x	x				x					x
A zeneműveket formailag elemzi	x	x	x		x	x				x					x
Formai elemzéseket készít	x	x	x	x	x	x				x	x				x
Négyszólamú akkordsorokat hallás után lejegyez	x	x													x
Akkordfűzéseket játszik számozott basszusról	x	x												x	x
Barokk zenei stílusgyakorlatokat készít	x	x												x	x
Bécsi klasszikus stílusgyakorlatokat készít	x	x												x	x
Korált harmonizál J. S. Bach stílusának megfelelően	x	x												x	x
Reneszánsz vokális motettát komponál Palestrina stílusának megfelelően	x	x													x

Önálló műveket komponál	x	x													x	x	
Pontosan értelmezi a zenei műszavakat, előadási jeleket, utasításokat	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Ügyel a helyes tempóra, dinamikára, ritmusra			x	x	x			x		x	x	x	x	x	x	x	
A zenét kifejező hangon szólaltatja meg			x	x	x			x			x						
Az előadásra kerülő műveket stílushűen, művészileg és érzelmileg kifejezően adja elő			x	x	x			x		x	x		x	x			
Zeneművet szükség szerint emlékezetből ad elő	x		x	x	x			x		x	x	x	x				
Képes hosszú távon koncentrálni	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Zongorán játszik (a szakmai követelmények szintjén)	x	x	x		x										x	x	
SZAKMAI ISMERETEK																	
Zeneelmélet	x	x															x
Biztosan uralja a klasszikus összhangzattant és alkalmazza a számozott basszus technikáját	x	x															x
Négyszólamú akkordsorokat hallás után lejegyez	x	x															x
Akkordfűzéseket játszik számozott basszusról	x	x															x
Elemzi a 20. sz.-i zene akkord- és hangzástípusait	x	x					x										x
Négyszólamú szerkesztés a barokk és a bécsi klasszikus összhangzattan alapján	x	x															x
Reneszánsz zeneelmélet és (vokális) ellenpont	x	x															
A 20. századi és a kortárs zene irodalma, legjellemzőbb zeneszerzés technikái	x	x															x
Stílusgyakorlatok (barokk, bécsi klasszikus)	x	x															x
Barokk zenei stílusgyakorlatokat készít	x	x															x
Korált harmonizál J. S. Bach stílusának megfelelően	x	x															x
Klasszikus zenei stílusgyakorlatokat készít	x	x															x

Önálló, saját stílusú kompozíciók készítése	x														
Magas szintű technikai felkészültség	x						x	x		x	x	x			
Dinamikailag árnyalt, kifejező hang	x		x	x	x			x		x			x		
Ritmikailag pontos, stílusos előadás	x	x	x	x	x		x	x		x	x	x	x	x	x
A repertoár egy részének kotta nélküli bemutatása	x	x	x	x	x			x		x	x	x	x		
Előadóművészeti gyakorlat	x	x	x	x	x		x	x		x	x	x	x	x	
Saját hangszerének, műfajának irodalma	x	x	x		x	x		x		x	x	x			
Zongorajáték	x		x		x		x					x		x	x
Számozott basszusjáték (continuo)	x	x	x		x		x					x		x	x
Partitúrajáték	x	x			x	x	x	x		x	x	x			x
Hangszerismeret	x				x	x	x			x	x			x	
Hangszerelés	x	x									x			x	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK															
Hangszerkezelési készség	x	x	x	x	x		x			x		x		x	x
Előadói készség	x		x	x	x		x	x		x	x		x	x	
Ritmus-, tempóérzék	x	x	x	x	x		x	x		x	x	x	x	x	x
Zenei halláskészség	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x
Művészi kifejezőkészség	x		x	x	x			x		x	x	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK															
Rugalmasság								x				x			
Szorgalom, igyekezet	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Fejlődőképesség, önfejlesztés	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK															
Empatikus készség								x				x			
Kommunikációs rugalmasság								x				x			
Meggyőzőkészség	x							x				x			
MÓDSZERKOMPETENCIÁK															
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Eredményorientáltság	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

1. Zeneszerzés gyakorlat tantárgy

201 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja a zenei formálási készség kialakítása, a zenei logika iránti érzék fejlesztése, az alapvető kompozíciós rutin (zenei fogalmazó készség) fejlesztése, az önálló (kreatív) zenei gondolatok megfogalmazásának elősegítése.

1.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A zeneszerzéssel kapcsolatos elméleti tárgyak anyagából kiindulva tud önálló alkotásokat létrehozni a tanuló.

1.3. Témakörök

1.3.1. Szabad kompozíció

51 óra

Szabad kompozíció I.

rövid, néhány tételes, ciklikus darab komponálása szólóhangszerre

Szabad kompozíció II.

hangszeres duó—szvit—komponálása tetszőleges hangszerekre

Szabad kompozíció III.

hangszeres trió—egy db. közepes méretű, vagy több db. rövidebb tételből álló—komponálása

Szabad kompozíció IV.

egy vagy több tételes kvartett vagy kvintett komponálása tetszőleges összeállítású együttesre

Szabad kompozíció V.

ensemble-kompozíció- 6-12 hangszeres szólistára, énekszólammal (szólista vagy kamarakórus) vagy anélkül-komponálása

Javasolt zeneirodalmi példák:

A XX-XXI. sz. zeneirodalmából vett jellegzetes művek, műcsoportok, pl.: Bartók: Gyermeknek, Mikrokozmosz, Hegedűduók; Stravinsky: Az öt ujj, Három szólóklarinét-darab, A katona története, Szeptett; Orbán: Varázserdő (Lakos Ágnes Barátságos zongoraiskolájából) stb.

1.3.2. Stílusgyakorlat kompozíció

50 óra

Bécsi klasszikus formatanulmányok (stílusgyakorlat-kompozíció) IV.

rondó formák (lassú és gyors kisorondó) komponálása

Bécsi klasszikus formatanulmányok (stílusgyakorlat-kompozíció) V.

kisebb szonátaforma (szonatina) komponálása

Barokk formatanulmányok (stílusgyakorlat-kompozíció) I.

francia rondeau komponálása Fr. Couperin stílusában

szonáta komponálása D. Scarlatti stílusában

Javasolt zeneirodalmi példák:

Haydn: Zongoraszonáták, Zongorás triók, Vonósnégyesek, Szimfóniák

Mozart: Zongoraszonáták, Vonósnégyesek, Vonósötösök, Szimfóniák

Beethoven: Zongoraszonáták, Vonósnégyesek, Szimfóniák

Fr. Couperin: rondeaux

D. Scarlatti: Szonáták

1.3.3. **Vokális kompozíció**

50 óra

A vokális komponálás gyakorlata III.

hangszerkíséretes (egy v. több hangszer) dal, dalciklus, többszólamú (3, 4 v. több szólam) kórusmű komponálása megadott v. szabadon választott szövegre

A vokális komponálás gyakorlata IV. (zenés színpadi műfajok)

recitativók, betétdalok, arioso tételek, esetleg rövid jelenet komponálása megadott v. szabadon választott libretto részleteire

Javasolt zeneirodalmi példák:

gregorián dallamok, magyar népdalok; Kodály: Bicíniumok, Triciniák, Négy dal; Bartók: Egynemű karok; Kodály-Bartók: A magyar népdalok; Kocsár: Petőfi dalok; Orbán: Dalok; Vajda J.: Dalok; Selmeczi: Színházi dalok; Beatles-dalok; operajelenetek különböző stíluskorszakokból, egyfelvonásos XX-XXI. sz.-i operák, musical-jelenetek

1.3.4. **Hangszerelés**

50 óra

vegyes fúvós hangszerelési gyakorlatok (zongoradarabok meghangszerelése)

kamarazenekari, szimfonikus zenekari hangszerelési gyakorlatok (zongoradarabok meghangszerelése)

Javasolt zeneirodalmi példák:

Corelli: 12 concerti grossi op. 6.

Vivaldi: L'estro armonico, A négy évszak

Händel: 12 concerti grossi op. 6.

Bach: 3. brandenburgi concerto

Mozart: Kis éji zene

Mendelssohn: Vonósszimfóniák

Csajkovszkij: Vonósszerenád

Grieg: Aus Holbergs Zeit-szvit

Stravinsky: Apollon Musagète, Concerto en ré

Bartók: Divertimento

Honegger: II. szimfónia

Lutosławski: Gyászzene

R. Strauss: Metamorfózisok

Britten: Frank Bridge variációk op. 10., Simple Symphony op. 4.

Petrovics: Vonósszimfónia

Kocsár: Sequenze per archi

Szóllósy: Concerto No. 3, Tristia

Orbán: Razumovszkij-trilógia

Vajda J.: Sinfonietta

Mozart: Fúvósszerenádok

Gounod: Kis szimfónia

R. Strauss: Szvit op. 4, Szerenád op. 7, I. szonatina, II. szonatina

Stravinsky: Octet, Fúvósszimfóniák

Szóllósy: Rézfúvószene

Lendvay: Festspiel Overture

Hidas: Rézfúvós együttesekre írt darabok

Ránki: Lúdapó meséi

Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Brahms, Csajkovszkij, Mahler, Sosztakovics szimfóniái; Debussy, Ravel, Elgar, Stravinsky, Prokofjev,

Honegger, Messiaen, Britten, Nielsen, Lutosławski, Penderecki, Górecki, Snitke, Usztvolszkaja, Gubajdulina, Pärt stb. zenekari darabjai
XIX-XX-XXI. sz.-i magyar szerzők (Bartók, Kodály, Dohnányi, Weiner, Lajtha, Farkas, Sugár R. stb.) zenekari darabjai,

1.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	magyarázat	x	x		
2.	megbeszélés	x	x		
3.	szemléltetés	x	x		
4.	házi feladat	x	x		

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.2.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.3.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x	x		
2.2.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x	x		

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

2.1. A tantárgy tanításának célja

A zeneszerzés gyakorlásához nélkülözhetetlen elméleti alapismeretek megismertetése, a különböző stílusokban való biztos tájékozódás elősegítése, a zenei hallás fejlesztése, a zenei kombinációs készség fejlesztése.

2.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tárgy szoros kapcsolatot ápol minden zeneszerzés gyakorlati tárggyal.

2.3. Témakörök

2.3.1. Összhangzattan

90 óra

A barokk-bécsi klasszikus összhangzattan III.-négyzólamú szerkesztés diatonikus és alterált akkordokkal

az alteráció fogalma
jellegzetes alterált akkordok

A barokk-bécsi klasszikus összhangzattan IV.

a moduláció elmélete

Bach-korálharmonizálás

adott szoprán és basszus szólamhoz a belső szólamok megkomponálása
adott szoprán szólamhoz a másik 3 szólam megkomponálása

Javasolt zeneirodalmi példák:

Corelli: 12 concerti grossi op. 6

Vivaldi: L'estro armonico

Händel: 12 concerti grossi op. 6

Bach: Négyzólamú korálfeldolgozások

Bach: Kantáták, Magnificat, Kantáták, János passió, Máté passió, H-moll mise

Haydn: Nelson mise, Az évszakok, A teremtés

Mozart: Davidde penitente, Requiem, Don Giovanni

Beethoven: C dúr mise op. 86, Missa solemnis op. 123

A romantikus összhangzattan

Javasolt zeneirodalmi példák:

Schubert: Dalok

Mendelssohn: Lieder ohne Worte

Schumann: Phantasiestücke, Kinderszenen

Chopin: Prelűdök, Balladák

Berlioz: Fantasztikus szimfónia

Liszt: Consolations, Szimfonikus költemények

Brahms: Dalok, Német requiem

Csajkovszkij: Album à la jeunesse (Jugend- Album), Diótörő

Grieg: Lírikus darabok

Wagner: Ring, Tristan

A XX-XXI. sz. összhangzattanai

a tengelyrendszer

a neotonalizmus

Javasolt zeneirodalmi példák:

Debussy: Prelűdök, A tenger, Jeux

Stravinsky: *Serenade en la, Piano-Rag-Music, Oedipus Rex*
 Ravel: *Le Tombeau de Couperin, La valse*
 Sosztakovics: *Szimfóniák, Az orr*
 Puccini: *Triptichon*
 Bartók: *Gyermekeknek, Mikrokozmosz, 44 hegedűduó, Vonósnégyesek, Concerto, A kékszakállú herceg vára*
 Kodály: *Vegyeskarak, Egynemű karok, Psalmus hungaricus*
 Debussy: *Prelűdök, A tenger, Jeux*
 Stravinsky: *Serenade en la, Piano-Rag-Music, Oedipus Rex*
 Ravel: *Le Tombeau de Couperin, La valse*
 Sosztakovics: *Szimfóniák, Az orr*
 Puccini: *Triptichon*
 Bartók: *Gyermekeknek, Mikrokozmosz, 44 hegedűduó Concerto, A kékszakállú herceg vára*
 Kodály: *Vegyeskarak, Egynemű karok, Psalmus hungaricus*
 Kocsár: *Gyermekkarok, Női karok, Vegyeskarok*
 Orbán: *Passió, Vegyeskarok, Misék, Dalok, I. Zongoraszvit*
 Vajda J.: *Vegyeskarak, Női karok, Dalok, Magnificat, Via Crucis, Márió és a varázsló*
 Gyöngyösi: *Vegyeskarak, Női karok, Passió*

A XX-XXI. sz. nem tonális elméleti rendszerei

a dodekafónia

a szerializmus

Javasolt zeneirodalmi példák:

Schönberg: *Zongoraszvit op. 25, Pierrot lunaire*

Webern: *Zongoravariációk op. 27*

Berg: *Lírikus szvit, Hegedűverseny*

Boulez: *Le Marteau sans Maître*

A zenés színpad jellemző műformái (analízis)

2.3.2. Formatan-analízis

89 óra

Bécsi klasszikus formatanulmányok (analízis) V.

a szonátaforma

Javasolt zeneirodalmi példák:

Haydn: *Zongoraszonáták, Zongorás triók, Vonósnégyesek, Szimfóniák*

Mozart: *Zongoraszonáták, Vonósnégyesek, Vonósötösök, Szimfóniák*

Beethoven: *Zongoraszonáták, Vonósnégyesek, Szimfóniák*

Barokk formatanulmányok (analízis)

a barokk rondó (Couperin-rondeau)

a barokk szonáta (Scarlatti-szonáta)

Javasolt zeneirodalmi példák:

Fr. Couperin: *rondeaux*

D. Scarlatti: *Szonáták*

Romantikus zenei formatanulmányok (analízis)

szonáta

szimfónia

szimfonikus költemény

Javasolt zeneirodalmi példák:

Schubert: *Zongoraszonáták, Szimfóniák*

Berlioz: *Fantasztikus szimfónia*
Mendelssohn: *Szimfóniák*
Schumann: *Szimfóniák*
Brahms: *Zongoraszonáták, Szimfóniák*
Csajkovszkij: *Szimfóniák*
Liszt: *H-moll szonáta, Szimfonikus költemények*
R. Strauss: *Szimfonikus költemények*

XX-XXI. sz.-i formatanulmányok

Javasolt zeneirodalmi példák:

Mahler: *Szimfóniák*
Debussy: *Images (zenekarra), Jeux*
Janáček: *Sinfonietta*
Schönberg: *A megdicsőült éj, Pierrot lunaire, Öt zenekari darab op. 16*
Berg: *Kamarakonzert, Hegedűverseny*
Webern: *Hat zenekari darab op. 6., Szimfónia op. 21.*
Stravinsky: *Le Sacre du Printemps, Octet, A katona története, Hegedűverseny, Agon, Threni*
Sosztakovics: *Vonósnégyesek*
Bartók: *Táncszvit, Zene, Concerto, Vonósnégyesek*
Messiaen: *Oiseaux exotiques, Turangalila*
Penderecki: *Lukács Passió*
Lutosławski: *Gyászzene, Livre pour orchestre*
Boulez: *Le Marteau sans Maître*
Stockhausen: *Gruppen*
Ligeti: *Musica Ricercata, Études, Aventures*
Kurtág: *Nyolc zongoradarab op.3, Játékok*
Durkó: *Psicogramma, Son et lumière, Fire Music*
Petrovics: *Fuvolaverseny, Trombita concertino*
Soproni: *Jegyzetlapok*
Vidovszky: *Kettős, Nárcisz és Echó, German Dances*
Jeney: *Alef, Soliloquium No 1.*
Vajda J.: *Stabat Mater, Via Crucis, Just for You, Vonósnégyesek*
Orbán: *Zongoraszvit, 1. Szerenád, 2. Szerenád*
Selmeczi: *Vonósnégyesek, Bulgakov, A Szirén*
Gyöngyösi: *Passió*

2.3.3. Ellenponttan

89 óra

A reneszánsz zene elmélete

a modális összhangzattan
a reneszánsz vokálpolyfónia Palestrina stílusa alapján
a cantus firmus technika
a Palestrina-ellenpont szabályrendszere
a latin nyelvű, 2-3 szakaszos motetta

Javasolt zeneirodalmi példák:

Palestrina: Misék, Motetták
Lassus: Motetták

A hangszeres ellenpont Bach Kétszólamú invenciói alapján

Javasolt zeneirodalmi példák:

Bach: Kétszólamú invenciók

2.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

2.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.	magyarázat	x	x		
2.	megbeszélés	x	x		
3.	szemléltetés	x	x		
4.	házi feladat	x	x		

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.2.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.3.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x	x		
2.2.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x	x		

2.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

3. Kötelező zongora tantárgy

67 óra

3.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanuló olyan általános zenei műveltséget és szakmai tudást sajátítson el, amely alkalmassá teszi őt középfokú zenei felkészültséget igénylő munkakör ellátására valamint a felsőoktatásban való tanulmányok folytatására.

3.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A zeneművek megalapozott tudással való előadásához szervesen hozzátartozik a szolfézs, zeneelmélet és zenetörténet tantárgyak ismerete. A zenetörténet tantárgy ismeretanyaga nyújt segítséget az aktuálisan elsajátított mű korban és stílusban való megfelelő elhelyezésében valamint megszólaltatásában. A zeneelmélet tantárgy keretében elsajátított ismeretek a művek harmóniai elemzésén keresztül a megfelelő formálás és hangsúlyozás terén adnak támpontot, valamint a formatan anyagrész segítségével a művek megfelelő tagolását, artikulálását sajátíthatja el a tanuló. A szolfézs tantárgy képezte készségek a megfelelő intonációban nyújtanak segítséget. A gyakorlati ismeretek elmélyítése során megfelelő alapot jelent a főtárgy, kamarazene és zenekari gyakorlat tanulása alatt szerzett tapasztalat.

3.3. Témakörök

3.3.1.	Technikai gyakorlatok, etűdök	20 óra
Czerny:	könnyű technikai gyakorlatok (pl. 160 rövid gyakorlat)	
Czerny:	A kézügyesség iskolája I. kötet	
Cramer:	Etűdök	
3.3.2.	Barokk zeneművek	20 óra
J. S. Bach:	Szvit-tételek (pl. francia szvit)	
J. S. Bach:	Kétszólamú invenciók	
J. S. Bach:	Két- és háromszólamú invenciók, szvitek	
3.3.3.	Előadási darabok	27 óra
Bartók:	Mikrokozmosz	
Bartók:	Gyermekeknek	
Schumann:	Jugendalbum	
Csajkovszkij:	Jugendalbum	
Schubert:	Táncok	
Kurtág:	Átiratok Machautól J. S. Bach-ig (négykezes, kézzongorás)	
Mendelssohn:	Lieder ohne Worte	
Mosonyi:	Magyar gyermekvilág	
J. Haydn:	Szonáták (Wiener Urtext 1a, 1b)	

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

3.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.	magyarázat	x			

2.	elbeszélés	x			
3.	megbeszélés	x			
4.	szemléltetés	x			
5.	házi feladat	x			

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.2.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x			
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Utólagos szóbeli beszámoló	x			
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Műveletek gyakorlása	x			
4.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x			
5.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
5.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x			

3.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

4. Hangképzés tantárgy

67 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja

A hangképzés tantárgy tanításának célja a tanszakon tanulók számára, hogy hangképző szerveiket helyesen használják; koruk és zenei érettségük függvényében munkabíróvá tegyék. Éneklésük akár szólóban, akár kórustagként esztétikai élményt nyújtson a hallgatóságnak. Szerezzenek tudomást az emberi hang biológiai, fiziológiai sajátosságairól, legyenek otthon az énekléshez szükséges technikai alapok ismeretében, olyan alapfogalmakkal legyenek tisztában, mint pl. mélylégzés, rezonancia, légyszájpad, artikuláció, énekes formáns. Ezen felül a tárgy tanítsa meg a tiszta intonációt, érthető szövegmondást, az érzelmek kifejezését az éneklés által.

4.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A szakmai tárgyaknál kapcsolódik a szolfézs tárgyhoz, mind a tiszta intonáció tekintetében, mind a kellő hangmagasságok és ritmus eltalálásában; a vezénylés és népzene tárgy alapvető eszköze az éneklés. A kötelező zongora tárgy óráin is egy dallamot megformálni csak az tud, aki énekhangján is képes erre.

4.3. Témakörök

4.3.1. *Anatómiai ismeretek*

20 óra

E témakör tanulása folyamatos legyen, és mindig az aktuális növendékekhez igazítva kell tanítani. Meg kell ismerkedni a hangképző szervek működésével, alakjával, felépítésével. Fontos a tüdő, a gége, a hangszalagok, az arcüreg, a homloküreg, a kemény- és lágyszájpad, az uvula, a nyelv és a fogak pontos szerepének ismerete a hangképzésben. Lehetőség szerint megfelelő anatómiai modelleken mutassuk be a hangképzés folyamatát. Ismertessük meg a diákokkal azokat a szereket, illetve módszereket, amellyel hangképző szerveiket egészségesen tarthatják, illetve a betegségből való mielőbbi felgyógyuláshoz szükséges praktikákat.

4.3.2. *Hangképző gyakorlatok, skálák*

20 óra

A megfelelő gyakorlatokkal fokozatosan megtanítjuk a diákot az anatómiailag, elméletben már megismert szerveinek használatára. Ez nem egyszerű feladat, mert érzeteket kell meghatározni, begyakoroltatni, ismételten visszahívhatóvá tenni. Mindig a megfelelő, specifikusan egy problémakörre kifejlesztett énekgyakorlatokat alkalmazzunk. A skálázásnál ügyeljünk arra, hogy ne feszítsük túl a diák biológiai adottságainak a keretét, nehogy maradandó károsodást okozzunk hangképző szerveiben, vagy kedvét veszítse idő előtt.

4.3.3. *Repertoárismeret*

27 óra

Ez az a témakör, amely a hangképzés lényegi részét képezi, hiszen az anatómiai ismereteket és a hangképző gyakorlatok folyamán gyakorolt részfázisokat itt lehet és kell összekapcsolni egymással. Ráadásul a cél, hogy ezek összekapcsolásából zene szülessen. A végzendő anyagot úgy kell összeválogatni, hogy fokozatosan megtanuljon a diák túllépni a technikai problémáin (készségszintre kell emelkednie a hónapokon át tanult gyakorlatoknak) és mindinkább megtanulja belevinni saját érzéseit a dalok előadásába. Segítenünk kell neki énekesi eszköztárának kifejlesztésében.

Ajánlott irodalom:

népdalgyűjtemények

Kerényi: Az éneklés művészete és pedagógiája

Kerényi: Énekiskola I-II. kötet

Kerényi: Százszínű csokor

Molnár-Kern: Daloskert

Ádám: A dal mesterei I-V. kötet

Forrai: Duettek I.-II. kötet

más, a tanuló szintjének megfelelő dalkötetek (Schubert, Mendelssohn, Schumann)

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

4.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.	magyarázat	x			
2.	szemléltetés	x			
3.	rávezetés	x			
4.	otthoni gyakorlás	x			

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x			
2.2.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre	x			
2.3.	Tesztfeladat megoldása	x			
2.4.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			
2.5.	éneklés	x			

4.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

5. Szolfézs tantárgy

134 óra

5.1. A tantárgy tanításának célja

A szolfézs tanításának célja, hogy tovább fejlessze az általános zenei műveltség megalapozását és tegye otthonossá e különleges kifejezési módban - a zenében - a tanulókat. A szakképzés korábbi éveiben szerzett zenei ismeretekre és készségekre alapozva fejlessze tovább a növendék tudását és képességeit, folyamatosan egészítse ki a tanuló tudását a folytatandó hangszeres, zeneelméleti és zenetörténeti tanulmányokban. Fejlessze a majdani aktív zenéléshez szükséges képességeket és készségeket. Járuljon hozzá a széleskörű szakmai tudás megszerzéséhez, amely alkalmassá teszi a növendéket a szakirányú felsőoktatásban folytatandó tanulmányok, illetve a középfokú végzettséget igénylő munkakörök ellátására.

5.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tárgy szoros kapcsolatot ápol minden hangszeres tanulmánnyal, hiszen e tárgy keretében tanulják meg felismerni és elkülöníteni egy-egy műremek lehetséges zenei eszközeit.

5.3. Témakörök

5.3.1. Készségfejlesztés hallás után

34 óra

A hallás utáni készségfejlesztés a szolfézs tárgy egyik legfontosabb eleme, mely sokban épül a zeneiskolai alapokra. A diákok számára nagyon fontos, hogy mind jobban, készség szinten felismerjék az európai műzene évszázadok során folyamatosan cizellálódó elemeit.

Fejleszteni kell

- a hangközök felismerését
- a hármas- és minden négyeshangzat felismerését
- tipikus dallami fordulatok felismerését
- a különböző ritmusképletek biztos beazonosítását
- a különböző metrumérzetek gyors beazonosítását
- a reneszánsz, a barokk és a bécsi klasszikus zene, a romantika és a 20. század stíluselemeinek felismerését
- a különböző zenei formák elkülönítését
- a zenei memóriát
- a többszólamú hallás kifejlődését

Egy kiragadott, javasolt példa a hallás utáni készségfejlesztésre:

Hangköz- és hangzatmenet diktálása: eleinte 4#, 4b-ig, majd 7#, 7b-ig minden hangnemben, 2-3 kvintes kitéréssel, szűkített kvint, bő kvart, domináns szeptim, szűkített szeptim akkordok felismerésével, helyes oldásával, késleltetéssel.

A stílus és zenetörténeti ismeretek elsajátítása témakörben felsorolt műzenei példák nagy része felhasználható a hallási készségek fejlesztésére is.

5.3.2. Készségfejlesztés éneklés után

34 óra

Az éneklés útján történő készségfejlesztés azért nagyon fontos, mert ez az egyetlen eszköz, amivel a diák saját biológiai organizmusán keresztül szűri a zene legkisebb elemeit is.

Ahhoz, hogy saját hangszerén egy nagyobb ívet elő tudjon adni, szükséges, hogy apró elemeire bontva is értelmezni tudja őket. Ezeket pedig csak énekelve tudja igazán magáévá tenni. Az éneklés segít neki a hallás- és írási készségfejlesztésben is, hiszen ez az egyetlen biztos, önellenőrzésre is alkalmas eszköze, amibe a zenei elemeket be tudja illeszteni. A kamaraének rendkívül komplexen, már egészen kezdő szinten is nagyon segíti a későbbi aktív zenésztevékenység gyakorlását.

Fejleszteni kell

- a tiszta intonációt
- a hangközök és hangzatok biztos éneklésének és felépítésének készségét
- az alkalmazkodási képességet a többszólamú éneklés hangzás-egyensúlyának kialakításában
- a reneszánsz, a barokk és a bécsi klasszikus zene, a romantika és a 20. század stíluselemeinek alkalmazását
- az improvizációs készséget és zenei fantáziát
- az előadási készséget
- a memóriát és a koncentráció képességet
- a stílusos előadási és formálási készséget
- a dinamika és hangszín, valamint a zenei karakterek és dramaturgia megvalósítása iránti érzékenységet
- a zenei ízlést és differenciálóképességet

Egy kiragadott, javasolt példa az éneklés útján történő készségfejlesztésre:

Legányné Hegyi E. Bach példatár I. kötet feldolgozása. Ha lehet, játsszunk kíséretet a növendék éneke alá, hogy a dallamból következő harmóniai váltások, modulációk jobban követhetők legyenek. Lehet más kulcsokban, transzponáltan, fejből kérni a szemelvényeket. Szinte minden órán érdemes meghallgatni CD-ről az elénekelt műrészlet eredetijét, hogy hallják a diákok az eredeti kíséretet, karaktert, hangszerelést és hogy felmérjék: ezekkel az „ének-etűdökkel” is zeneközben tartózkodnak.

A stílus és zenetörténeti ismeretek elsajátítása témakörben felsorolt műzenei példák nagy része a megfelelő módszerekkel felhasználható az éneklési készségek fejlesztésére is.

5.3.3. Készségfejlesztés írásban

33 óra

Az írásbeli készségfejlesztés kapcsolja össze a hallás- és éneklés készségfejlesztését. Rendkívül komplex feladat, két különböző agyi tevékenység egyidejű koordinálása.

Fejleszteni kell:

- hangközök, hangzatok felépítésének készségét
- tipikus dallami fordulatok felismerését és alkalmazását
- a különböző ritmusképletek felismerését és alkalmazását
- a különböző metrumérzetek gyors felismerését és alkalmazását
- a dallam-, metrum- és ritmustényezők összekapcsolásának képességét
- a reneszánsz, a barokk és a bécsi klasszikus zene, a romantika és a 20. század stíluselemeinek felismerését
- a belső hallást, a kottakép elképzelését, értelmezését
- a többszólamú hallást (polifon, homofon)
- a zenei formák áttekintésének képességét
- az elemzés képességét; a rész és egész viszonyának áttekintését

Egy kiragadott, javasolt példa az írásbeli készségfejlesztésre:

Bécsi klasszikus diktandók: Az első év elején a felvételi szint alatt kell elkezdni a diktálásukat, eleinte funkciós basszussal, egyszerű, lépésről-lépésre növekedő hangközökkel ellátott felső szólammal. Később a külső és belső bővülés megjelenésére, szabálytalan ütemszámokra, modulációra és egyszerűbb 3 szólamú szerkesztésre mutató szemelvényeket diktáljunk. Majd extra feladatként lediktálható például részleteiben Mozart: Don Giovannijának rövid szelete az első felvonás végéről. Itt 3 különböző ütemmutatójú tánc egyszerre hangzik fel, és ezt a szolfézs II órán különböző hangszereken játszó-éneklő gyerekekkel modellezhetjük is, ezzel a készségfejlesztési részbe is zenét csempészve.

Továbbá a stílus és zenetörténeti ismeretek elsajátítása témakörben felsorolt műzenei példák nagy része felhasználható az íráskészségek fejlesztésére is.

5.3.4. Stílus- és zenetörténeti ismeretek elsajátítása

33 óra

Nagyon fontos, hogy a készségfejlesztési céllal megszólaltatott zeneművek a szolfézs ráépülő szint tantárgy keretében híven tükrözzék a diák általános ismereteit a zenetörténeti korszakok stílusairól is. Előfordulhat, hogy olyan zenei korszakokkal találkozik egy diák a tantárgy keretében, amellyel hangszerén soha (pl. gregorián, reneszánsz), ám stílusuk ismeretére szüksége van, hiszen nem válhat belőle kiművelt zenész fő, ha bizonyos zenei korszakok stílusjegyeivel egyáltalán nem kerül kapcsolatba. A saját hangszerén egy zenemű muzikális megformálását nagyon sokban elősegíti, ha a szolfézs ráépülő szint tárgy keretében kisebb példákon gyakorolja a zenei formák összefogását, előadását. Ezáltal kialakul benne egy olyan stílusismeret, melyre az aktív zenei tevékenységformákban is állandóan szüksége lesz, illetve saját hangszerén is kamatoztathatja majd tudását.

A zenei anyag kiválasztásában a tanár vegye figyelembe az adott osztály összetételét és képességeit: a tananyag mennyisége és nehézségi szintje a tanulócsoporthoz igazodjon. Itt csupán javaslatok szerepelnek, hogy mely zeneszerzőktől érdemes műveket keresnünk az alább található irodalomjegyzékben:

- A középkor egyszólamú egyházi és világi zenéje (gregorián, trubadúr-, trouvère- és Minnesang költészet)
- A középkor többszólamú zenéje (ars antiqua, ars nova, trecento – Leoninus, Perotinus, Machaut, Landini)
- A korai reneszánsz (Dunstable, Dufay, Binchois, Ockeghem, Josquin, Agricola, Obrecht, Isaac, de la Rue)
- Az érett reneszánsz (Gombert, Willaert, Clemens non Papa, Arcadelt, Cipriano de Rore, Lassus, A. Gabrieli, Palestrina, Vecchi, Marenzio, G. Gabrieli, Gastoldi, Croce, Gesualdo, Viadana, Banchieri, Jannequin, Sermisy, Goudimel, Passereau, Certon, le Jeune, Senfl, Othmayr, Gallus, Praetorius, Hassler, Friderici, Tallis, Byrd, Morley, Bull, Farnaby, Dowland, Weelkes, Gibbons, Victoria)
- A korabarokk (Monteverdi, Schütz, Buxtehude, Lully, Purcell)
- A nagy barokk zeneszerzői (Händel, Bach, Telemann, Scarlatti, Vivaldi, Rameau)
- A bécsi klasszika (Mozart, Haydn, Beethoven)
- A romantika (Mendelssohn, Weber, Schubert, Schumann, Brahms, Berlioz, Liszt, Verdi, Muszorgszkij, Saint-Saëns, Bruckner)
- Az utóromantika (Wolf, Mahler, R. Strauss, Mascagni, Leoncavallo, Puccini, Rachmaninov, Massenet, Fauré)
- A XX. század zenéjének főbb irányzatai (impresszionizmus, expresszionizmus, folklorizmus, neoklasszicizmus, új bécsi iskola - Debussy, Ravel, Stravinsky,

- Schönberg, Webern, Berg, Honegger, Prokofjev, Sosztakovics, Hindemith, Orff, Britten, Bartók, Kodály)
- A második világháború utáni szerzők (Messiaen, Boulez, Stockhausen, Varèse, Ligeti, Dallapiccola, Nono, Lutoslawsky, Penderecki, Eben)
 - A második világháború utáni magyar szerzők (Bárdos, Sugár, Ránki, Farkas, Kósa, Kadosa, Maros, Petrovics, Szokolay, Lendvay, Balassa, Kurtág, Bozay, Durkó, Szöllősy, Hidas, Kocsár, Csemitzky, Orbán, Vajda)

Ajánlott irodalom:

- Liber Usualis
 Dobszay: A gregorián ének kézikönyve
 Szendrey-Dobszay-Rajeczky: Magyar gregoriánium
 Fodor: Schola cantorum I-XIII.
 Bartha: A zenetörténet antológiája
 Forrai: Ezer év kórusa
 Forrai: Öt évszázad kórusa
 Forrai: Duettek
 Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
 Mozart: Bécsi Szonatinák, Gyermekkori darabok
 Haydn: Zongoraszonátái
 Legányné Hegyi E.: Bach példatár I.-II. kötet
 Bertalotti: Ötvenhat solfeggio
 Lassus: 24 kétszólamú motetta
 Nagy: Partitúraolvasás, partitúrajáték
 Ádám: A dal mesterei I-V. kötet
 Bartók: 27 gyermek- és nőikar
 Kodály: Gyermek- és nőikarok, Vegyeskarok
 Edlund: Modus Novus
 Szőnyi: A zenei írás-olvasás módszertana, Befejező kötet
 A www.imslp.org internetes oldal ingyenesen letölthető kottái
 Kifejezetten ritmusfejlesztésre alkalmas kötetetek:
 Sárosi László: Kreatív zenei gyakorlatok
 Zombola Péter: Ritmusgyakorlatok

5.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

5.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.	magyarázat			x	
2.	szemléltetés			x	

3.	kooperatív tanulás			x	
4.	házi feladat	x			
5.	együtt zenélés		x	x	

5.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporthatás	osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.2.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x			
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Utólagos szóbeli beszámoló	x			
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Műveletek gyakorlása	x			
4.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x			
5.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
5.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x			
5.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással (kamaraének)		x	x	
5.3.	zongorázás-éneklés	x	x		
5.4.	éneklés	x			
5.5.	hangszeres játék		x		
5.6.	egyéni felkészülés	x			
5.7.	hallott zenei anyag lejegyzése			x	
5.8.	zenehallgatás			x	

5.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

6. Zenetörténet tantárgy

134 óra

6.1. A tantárgy tanításának célja

A zenetörténet tárgy tanítása az európai zene történetének összefüggéseire, valamint a zene koronként változó kulturális beágyazottságára irányítja a diákok figyelmét. Tanulmányaik során megismerik a különböző kultúrtörténeti korszakok kapcsolódását,

képet kapnak arról, hogy egy-egy zeneszerző milyen stílusirányzatok közepette alkotott. Tágas zenetörténeti ismeretek birtokában képes lesz elhelyezni saját hangszerének repertoárját egy szélesebb zenei és művészeti kontextusban, ami zenei tevékenységét nyitottabbá, összetettebb, együttműködésre alapuló feladatok elvégzésére alkalmasabbá teheti. A zenetörténeti ismeretek ugyanannyira elengedhetetlenek egy zenét tanuló diák számára, mint egy átlagos diák számára a közismereten tanult történelem vagy irodalom. A zenetörténettel való foglalkozás igen alkalmas a különböző ismeretek (történelem, irodalom, művészettörténet) integrálására is, valamint arra, hogy olyan irányokba nyissa a diák zenei érdeklődését, melyre a hangszeres órákon nem mindig adódik lehetőség.

6.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

Fontos célunk, hogy a diák - a korszakot jellemző stílusjegyek és a történelmi események tükrében - meglássa az összefüggéseket a különböző tantárgyak között, és minél nagyobb rálátással szemlélje az elemzett zeneművet. Mivel az órákon a zeneművek elemzése áll a középpontban, a hangszeres foglalkozás célját is segítik, hiszen az elemzett művek sok esetben részét képezik a diákok hangszeres repertoárjának. A zenetörténet tárgy elengedhetetlen része a szakmai nyelv és a zenei szakszavak használata; ismeretének elsajátítása pedig olyan zenei tantárgyak esetében is alapvető elvárás, mint a szolfézs és zeneelmélet.

6.3. Témakörök

6.3.1. *Zenetörténeti ismeretek*

45 óra

A történelem tantárgyhoz hasonlóan egészen a kezdetektől napjainkig ismerteti korszakról korszakra haladva a zeneművek keletkezéseinek, percepcióinak legfontosabb történeteit, eseményeit. Ez magában foglalja egy-egy zeneszerző élettörténetét is, amely soha nem választható el az adott környezettől, korszaktól. Átfogóan bemutatja egy mű kulturális jelentőségét, benyomását a kortársakra, illetve megmutatja akár a saját korunkig is elérő hatásait. Zeneműveket összefüggésükben is bemutat.

A tanítandó tananyag szempontjából előnyt élvez a késő-reneszánsz/kora-barokk és a klasszikus modern (Bartók és kortársai) közötti négy évszázad zenéje. A régebbi korok ekkor érdemes visszatérni, amikor a diák történelmi, esztétikai ismeretek tekintetében már elmélyültebb tudással, zeneértési szempontból pedig nagyobb rutinnal rendelkezik.

A négy évszázad zenetörténetének kiemelkedő életművei köré csoportosított tematika főbb vonalakban

- A középkor egyszólamú egyházi és világi zenéje (gregorián, trubadúr-, trouvère- és Minnesang költészet)
- A középkor többszólamú zenéje (ars antiqua, ars nova, trecento – Leoninus, Perotinus, Machaut, Landini)
- A korai reneszánsz zenéje (Dunstable, Dufay, Binchois, Ockeghem, Josquin, Agricola, Obrecht, Isaac, de la Rue)
- A késő-reneszánsz zenéje: Palestrina, Lassus, Victoria, Dowland, Gesualdo, G. Gabrieli
- Az itáliai barokk zene: Monteverdi, Corelli, Scarlatti, Vivaldi
- A francia barokk: Lully, Rameau
- A német barokk: Schütz, Bach, Telemann
- Az angol barokk: Purcell, Händel

- A rokokó és az átmeneti korszak: C. Ph. E. Bach, Mannheimi Iskola, Quantz, Gluck
- A bécsi klasszika: Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert
- Romantika: Berlioz, Mendelssohn, Schumann, Liszt, Brahms, Bruckner, Csajkovszkij, Chopin, Paganini
- Az olasz romantikus opera: Rossini, Donizetti, Verdi,
- Romantikus német opera: Weber, Wagner
- Romantikus olasz opera: Rossini, Donizetti, Verdi
- Nemzeti stílusok: Erkel, Muszorgszkij, Grieg, Smetana,
- Századforduló: Richard Strauss, Gustav Mahler
- Francia századelő: Debussy, Ravel, Satie
- Modernizmus: Schönberg, Berg, Webern, Stravinsky, Bartók, Kodály, Sosztakovics
- Új irányok: Messiaen, Stockhausen, Ligeti, Reich, Cage, Kurtág

6.3.2. *Műelemzés*

45 óra

A zenetörténet rengetegéből egy-egy példaértékűnek ítélt zenemű kiemeléseként sor kerül annak közelebbi megismerésére. Ez magában foglalhatja a zenemű keletkezésének körülményeitől, zeneszerzőjének életrajzától, a közönség első fogadtatásától elkezdve a legaprólékosabb harmóniai és formai (egységesen: zeneelméleti) elemzését is. Nagyon fontos, hogy a kiválasztott zenemű jól beilleszkedjen a tananyag egyéb részeibe, ezáltal a bemutatni kívánt stíluskorszakok még közelebbi megvilágításba kerüljenek a diák számára. A megfelelően kiválasztott tananyagnak része lehet olyan zenemű is, melyet bármely diák a főtárgyóráján is tanulhat, ezáltal képezve hidat a tantárgyak között.

Az alábbiakban olvasható egy-két javasolt szemelvény, de ezen a területen kell a leginkább az iskola és egy adott osztály adottságaihoz igazítani a tananyagot:

- Lassus: Matona mia cara
- Monteverdi: L'Orfeo, Poppea megkoronázása
- Corelli: Karácsonyi Concerto Grosso
- Vivaldi: A Négy Évszak
- Lully: Atys
- Schütz: Musikalische Exequien
- Purcell: Dido és Aeneas
- Händel: Messiás
- J. S. Bach: Máté-passió
- J. S. Bach: c-moll passacaglia és fuga
- Haydn: fisz-moll „Búcsú” szimfónia (no. 45)
- Mozart: Don Giovanni
- Beethoven: Coriolan – nyitány
- Beethoven: C-dúr „Waldstein” zongoraszonáta (op. 53)
- Beethoven: 9. szimfónia
- Schubert: Erlkönig
- Schubert: Winterreise
- Schumann: Karnevál
- Brahms: Ein deutsches Requiem
- Chopin: Etűdök
- Liszt: Haláltánc
- Verdi: Traviata
- Wagner: Trisztán és Izolda (előjáték és szerelmi halál)
- Mahler: I. szimfónia

- Richard Strauss: Imigyen szóla Zarathustra
- Bartók: A kékszakállú herceg vára
- Bartók: Concerto
- Sosztakovics: V. szimfónia
- John Cage: 4'33"

6.3.3. Zenehallgatás

44 óra

A zenehallgatás a tantárgy talán legfontosabb része. Ennek a tanulási formának a folytatásakor sajátítja el a tanuló a történelmi korokra jellemző hangzáskultúra élményvilágát. Ennek segítségével tud tájékozódni a később megismerendő zeneművek sűrűjében és ennek segítségével tudja majd saját hangszerén az előadandó zeneművet stílusosan eljátszani. Zenehallgatás nélkül a műelemzések sem lehetnek mélyrehatóak. Feladata, hogy kinyisson egy teljesen új világot a diákok ízlésében, amellyel gazdagíthatják érzélemvilágukat. Minden zenész alpműveltségéhez tartozik, hogy megismerje a zenetörténet remekműveit. Hivatástudatot ébreszt leendő zenekari zenészekben.

Javasolt zenehallgatási szemelvények:

Palestrina:	Missa Papae Marcelli
Gesualdo:	Moro lasso
Purcell:	Dido és Aeneas
Monteverdi:	L'Orfeo, Poppea megkoronázása
Corelli:	Concerto Grossók
Rameau:	Hyppolite és Aricia
Bach:	János-passió
	Máté-passió
	Magnificat
	h-moll mise (Kyrie, Credo, Sanctus)
	Brandenburgi versenyek
	h-moll szvit
	Musikalisches Opfer
	12., 21., 46., 56., 65., 106., 179. kantáta
	Goldberg-változatok
	A fuga művészete
Vivaldi:	Versenyművek
	Gloria
	A négy évszak
Händel:	Messiás
	Alcina
	Julius Caesar Egyiptomban
Gluck:	Orfeusz és Euridiké
Haydn:	Napszak-szimfóniák
	A megváltó hét szava
	A teremtés
	Szimfóniák No. 45., 88., 90., 102., 103., 104.
	C-dúr „Kaiser” vonósnégyes
Mozart:	Szöktetés a szerájból
	Figaro
	Don Giovanni
	A varázsfuvola

- „Jupiter” C-dúr szimfónia
 „Nagy” g-moll szimfónia
 d-moll zongoraverseny
 A-dúr zongoraszonáta (K. 331)
 a-moll zongoraszonáta (K. 330)
 C-dúr „Dissonanzen” vonósnégyes
 c-moll mise
 Requiem
- Beethoven: 3., 5., 6., 7., 9. szimfónia.
 Zongoraszonáták:
 c-moll „Pathétique” (op. 13)
 cisz-moll „Holdfény” (op. 27 no.2)
 d-moll „Vihar” (op. 31 no. 2)
 C-dúr „Waldstein” (op. 53)
 f-moll „Appassionata” (op.57)
 B-dúr „Hammerklavier” (op.106)
 c-moll (op. 111)
- Hegedűverseny
 G-dúr zongoraverseny
 Fidelio
 Nyitányok: Egmont és Coriolan
 a-moll vonósnégyes (op. 132)
 B-dúr vonósnégyes („Nagy Fúga”)
- Schubert: dalok (Erlkönig, Gretchen am Spinnrade, Heine-dalok, Der Tod und das Mädchen)
 Winterreise
 Die Schöne Müllerin
 d-moll „A halál és a lányka” vonósnégyes
 Pisztráng-zongoraötös
 C-dúr vonósötös
 „Nagy” C-dúr szimfónia
 h-moll „Befejezetlen” szimfónia
- Weber: A bűvös vadász
- Mendelssohn: „Olasz” szimfónia
 „Skót” szimfónia
 Szentivánéji-álom kísérezene
 Éliás oratórium
 e-moll hegedűverseny
- Schumann: Carnival
 a-moll zongoraverseny
 A költő szerelme – dalciklus
 Asszonyszerelme, asszonysors – dalciklus
- Berlioz: Fantasztikus szimfónia
- Chopin: Ballada (g), Mazurkák, Prelűdök
- Brahms: I. és IV. szimfónia
 A végzet dala
 d-moll és B-dúr zongoraverseny
 Hegedűverseny
 f-moll zongoraötös (op. 34)
 Német Requiem

Liszt: Zarándokévek
 Haláltánc, Esz-dúr zongoraverseny
 Faust-szimfónia
 Rapszódia
 Szimfonikus költemények (Les préludes, Mazeppa, Tasso)
 Szürke felhők
 Csajkovszkij: Anyegin, Pikk dáma
 Wagner: Tannhäuser
 A Nibelung Gyűrűje
 A nürnbergi mesterdalnokok
 Verdi: Traviata
 Trubadúr
 Rigoletto
 Aida
 Otello
 Muszorgszkij: Borisz Godunov
 Egy kiállítás képei
 Mahler: 1., 3., 10. szimfónia
 R. Strauss: Zarathustra
 Salome
 Rózsalovag
 4 utolsó ének
 Rachmanyinov: Holtak szigete
 Prelüdök
 Szimfonikus táncok
 Debussy: Prelüdök
 Egy faun délutánja
 A tenger
 Bartók: Kossuth-szimfónia
 Színpadi művek (összes)
 Táncszvit
 Szabadban
 Zongoraversenyek
 Cantata profana
 Concerto
 Cantata profana
 Zene húros hangszerekre, ütőkre és cselesztára
 Kodály: Psalmus Hungaricus
 Hány János
 Galántai táncok
 Stravinsky: Tűzmadár
 Le Sacre du Printemps
 A katona története
 Zsoltárszimfónia
 Oidipus
 The Rake's progress
 In memoriam DT
 Schönberg: Pierrot lunaire
 Varsói túlélő
 Berg: Hegedűverseny

Wozzeck
 Sosztakovics: 5. 7. 9. 11. szimfónia
 2. zongoraverseny
 Messiaen: 4 ritmikus etűd
 Kvartett az idők végezetére
 Turangalila

6.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

6.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

6.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.	magyarázat			x	
2.	kiselőadás	x	x		
3.	megbeszélés		x		
4.	vita			x	
5.	szemléltetés			x	

6.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport- bontás	osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x			
2.3.	Válaszolás írásban mondat szintű kérdésekre	x			
2.4.	Tesztfeladat megoldása	x			

2.5.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			
------	--	---	--	--	--

6.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

7. Hangszerismeret-partitúraolvasás tantárgy

134 óra

7.1. A tantárgy tanításának célja

Biztos tájékozódás nyújtása az akusztikus és elektronikus hangszerek világában, a számítógépes kottairás és zeneszerkesztés megismertetése, a kamarazenei, zenekari és kóruspartitúrák stílusos megszólaltatását lehetővé tevő képességek kifejlesztése.

7.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A szolfézs-zeneelmélet tárgyak segítik a biztos kottaolvasás kialakulását.

7.3. Témakörök

7.3.1. Akusztikus hangszerek

30 óra

Aerofon hangszerek

ambitus
regiszterek
a megszólaltatás módjai
játékmódok
notáció
hangszerkarakterisztika
zenetörténeti-hangszertörténeti háttér
jellemző zeneirodalmi példák stíluskorszakokként

Chordofon hangszerek

ambitus
regiszterek
a megszólaltatás módjai
játékmódok
notáció
hangszerkarakterisztika
zenetörténeti-hangszertörténeti háttér
jellemző zeneirodalmi példák stíluskorszakokként

Membranofon hangszerek

ambitus
regiszterek
a megszólaltatás módjai
játékmódok
notáció
hangszerkarakterisztika
zenetörténeti-hangszertörténeti háttér

Idiofon hangszerek

ambitus
regiszterek
a megszólaltatás módjai
játékmódok
notáció
hangszerkarakterisztika
zenetörténeti-hangszertörténeti háttér

Javasolt zeneirodalmi példák:

Szóló művek, kamaraművek, versenyművek az adott hangszer irodalmából

7.3.2. Zenei elektronika

30 óra

Elektronikus hangszerek

ambitus
regiszterek
a megszólaltatás módjai
játékmódok
notáció
hangszerkarakterisztika
zenetörténeti-hangszertörténeti háttér

Midi technika, midi protokoll

Számítógépes kottairó programok (pl.: Sibelius, Finale) használata

Számítógépes zeneszerkesztő programok (pl.: Cubase, Pro Tools)

7.3.3. Partitúrajáték

37 óra

C-kulcsok olvasása, 2-szólamú olvasási gyakorlatok
3-szólamú, C-kulcsot/kulcsokat is tartalmazó olvasási gyakorlatok
4-szólamú, C-kulcsot/kulcsokat is tartalmazó olvasási gyakorlatok
3-szólamú kórusművek zongorán való megszólaltatása
4 v. több szólamú kórusművek zongorán való megszólaltatása
bécsi klasszikus vonósnégyesek megszólaltatása zongorán
a transzponáló hangszerek olvasása
bécsi klasszikus szimfónia tételek, teljes szimfóniák megszólaltatása zongorán
romantikus (nagyzenekari) és XX-XXI- sz.-i partitúrarészletek, tételek, teljes

Javasolt zeneirodalmi példák:

Lassus: Motetták (2, 3, 4 szólamú)

Palestrina: Könnyű kórusok, Motetták (pl.: Canticum Canticorum)

Kodály: Triciniák, Egynemű karok, Vegyeskarok

Bartók: Egyneműkarok

Haydn: Divertimentók, Vonósnégyesek, Szimfóniák

Mozart: Vonósnégyesek, Szimfóniák

Beethoven: Vonósnégyesek, Szimfóniák

Schubert: Szimfóniák

Brahms: Szimfóniák

Csajkovszkij: Szimfóniák

Smetana: Hazám

Dvořák: Szláv táncok, Szimfóniák

Liszt: Les preludes

Mahler: Szimfóniák
Debussy: Vonósnégyes, Egy faun délutánja, A tenger
Ravel: Vonósnégyes, Pavane, Daphnis és Cloé
Honegger: Pacific 231
Hindemith: Mathis a festő
Stravinsky: Danses Concertantes, A katona története, Szimfónia három tételben
Bartók: Táncszvit, Concerto
Kodály: Nyári este, Marosszéki táncok, Galántai táncok, Páva variációk

7.3.4. A zongorakivonat készítésének gyakorlata

37 óra

Zongorakivonat készítése kamaraművekből

vonóstrió, vonósnégyes, vonósötös stb., fúvós négyes, fúvósötös stb.

Zongorakivonat készítése kamarazenekari művekből

vonózenekar, szimfonikus zenekar

Zongorakivonat készítése nagyzenekari művekből

zenekar, zenekari dal

Zongorakivonat készítése oratorikus művekből

kantáta, oratórium, opera, musical

Javasolt zeneirodalmi példák:

Bach: Brandenburgi versenyek, Zenekari szvitok, Magnificat, H-moll mise

Händel: Vízizene, Tűzijáték, Messiás

Haydn: Divertimentók, Vonósnégyesek

Mozart: Fúvósszerenádok, Kis éji zene, Zenei tréfa

Mendelssohn: Vonósszimfóniák, Szent Iván éji álom

Brahms: Variációk egy Haydn témára

Liszt: I. Mefisztó-keringő

Dvořák: Szláv táncok

Mahler: Gyermekgyászadalok

Debussy: Szent Sebestyén mártíromsága, Palléas és Melisande

Stravinsky: Mavra

Bartók: A kékszakállú herceg vára

Musicals: Weil: Koldusopera; Loewe: My Fair Lady; Bernstein: West Side Story; Herman: Hello, Dolly!; Webber: Jesus Christ Superstar, Evita;

Hamlisch: A Chorus Line; Mac Dermot: Hair

7.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

számítógép, szoftverek

7.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

7.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	

1.	magyarázat	x	x		
2.	megbeszélés	x	x		
3.	szemléltetés	x	x		
4.	házi feladat	x	x		

7.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport- bontás	osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.2.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		
1.3.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x	x		
2.2.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x	x		

7.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

8. Kórus tantárgy

134 óra

8.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók pályán való elhelyezkedése szempontjából alapvető fontossággal bír az iskolai nagy együttesek munkájában való részvétel. A zenekari hangzáshoz való alkalmazkodás a szólam tagjaként való intonáció, ritmikai együttműködés a pályaalakmasság alapvető követelménye. A kórusirodalom megismerése az éneklési készség fejlesztése. A középiskolás korban kiemelten fontos a közösségi élmény erősítése, a kollektív felelősségvállalás tudatos erősítése. A zenész I. képesítésben részt vevő, már magasabb technikai és művészi színvonalon teljesítő tanulók a zenekari munkában optimálisan nagyobb felelősséget jelentő szólamvezetői, szólistai szerepet tölthetnek be.

8.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A kamarazene tantárgy megfelelő előtanulmányokat jelent az intonáció, a csoportos ritmikai és artikulációs megfogalmazások terén, valamint az egyéb szólamokkal való

együttműködés, a figyelem megosztása tekintetében A szolfézs tárgy az intonációs, illetve lapról olvasási készséget erősíti. A zeneelmélet tárgy a harmóniai gondolkodás, a harmóniakon belüli intonáció és a szólamvezetési készséget erősíti. A zeneirodalom pedig a megfelelő stílusismeret és történeti háttér ismeretében nyújt támogatást.

8.3. Témakörök

(A zenekar/kórus tárgy évfolyamoktól független, nagy csoportban oktatott tárgy. A zenész I. és a zenész II. képzés hallgatói együtt szerzik meg a szükséges gyakorlatot, így tananyaga a két képzési szinten azonos. A magasabb szint tanulói a nagy együttesben betöltött nehezebb szerepkör formájában felelhetnek meg a magasabb képzési szint követelményeinek.)

8.3.1. *Barokk zene / Klasszikus zenekari művek átírata* 44 óra (kórusoknál gregorián, középkori polifónia, reneszánsz és barokk művek)

Kórusok

Ave, beate Rex Stephane	
Szent László himnusz	
Mária-antifónák	
Ó-magyar Mária-siralom	
Húsvéti szekvencia	
Alleluják	
Domine, ad adjuvandum-rondellus	
Alle, psallite-kanció	
Sanctorum nunc solemnia-kanció	
Lassus:	Hodie apparuit in Israel
	Adoramus
	Alleluja, laus et gloria
Palestrina:	Salve Regina
Victoria:	Tantum ergo
Gallus:	Duo seraphim
Bach:	Korálok
Vivaldi:	Gloria
	Magnificat
Eszterházy:	Harmonia caelestis

8.3.2. *Bécsi klasszikus művek / eredeti fúvószenekari művek* 45 óra (kórusoknál klasszikus és romantikus művek)

Kórusok

Haydn és Mozart kánonok	
Mozart:	Hat noktürn
	Laudate Dominum
Haydn:	Évszakok – tételek
Schubert:	XXIII. zsoltár

8.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

8.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	magyarázat			x	
2.	kiselőadás		x		
3.	megbeszélés		x		
4.	vita			x	
5.	szemléltetés			x	

8.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.2.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után			x	

8.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

9. Zenei munkaképesség megőrzése tantárgy

134 óra

9.1. A tantárgy tanításának célja

Az eredményes gyakorláshoz, tanuláshoz elengedhetetlen a test fizikai állapotának gondozása is. A tanórákon ülés, a hangszerek diktálta, sokszor természetellenes testtartásban való zenélés foglalkozási ártalmak kialakulásához vezethet. A felületes

légzés oxigéndeficitet hozhat létre, ami gátolja a figyelmet, rontja a koncentrációt, és hosszú távon szervi elváltozásokat is okozhat.

A kíméletes, ámde alapos és rendszeres mozgáslecke bizonyos elemei zenei mozgások fejlesztését is elősegíti.

Az egészséges zenész életmód szemléletének és gyakorlati tudásanyagának átadása.

A sikeres életpálya elindításához szükséges fizikai, idegrendszeri alkalmasság fejlesztése és fenntartása.

A foglalkozási ártalmak megelőzése.

9.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A test helyes használatáról szerzett információk a hangszerjáték helyzeteinek tudatosabb alkalmazását segítik, így a főtárgy oktatást teszik eredményesebbé. Az ülő/álló játékmód kialakításával a kamarazene és zenekar tantárgyak tanulása válik hatékonyabbá. A légzésfejlesztés és a ritmikus mozgások a szolfézzsal tartanak kapcsolatot.

9.3. Témakörök

9.3.1. *A légzés fejlesztése*

45 óra

A zenei tevékenység során az idegrendszer oxigénigénye fokozott, ugyanakkor a viszonylagos nyugalmi helyzet (ülő, vagy álló munkavégzés) közben az oxigénfelvétel korlátozott. Ennek következtében relatív oxigéndeficit alakul ki a szervezetben. A fúvós- és énekes zenélésben ugyancsak létrejön az oxigéndeficit, mivel itt a légzés valamennyi paramétere a zenei feladatok szerint alakul, így az oxigénfelvétel nem fedezi a szervezet élettani igényeit. Ezért a tudatos légzésgondozás a zenei oktatás-nevelés fontos része.

az oxigénellátás és a zenei teljesítmények összefüggései

a légzésdeficit okai a zenélésben

a helyes légzés elsajátítása

a légzőrendszer erősítése

a légzőrendszer és a keringés terhelése a fúvós játéokban

a fúvósok és énekesek foglalkozási ártalmainak megelőzése

a rendszeres légzőgyakorlatokat az életmód részévé kell tenni

Mélylégzés technikájának és alkalmazásának megtanulása

Erősítő gyakorlatok (eszközzel vagy eszköz nélkül)

Lazítás

9.3.2. *Foglalkozási ártalmak megelőzése*

45 óra

Az intenzív zenéléssel együtt járó életmód számos stressz-faktort tartalmaz, és már kisgyermekkorától kezdve ártalmak kialakulásával jár abban az esetben, ha hiányzik a szervezet folyamatos gondozása. Ezért a foglalkozási ártalmak megelőzésének elméleti és gyakorlati fegyvertárát a zenei oktatással együtt kell a növendékeknek megkapniuk.

ártalomforrások a zenélés átlagos körülményeiben (stressz-faktorok)

a foglalkozási ártalmak tünetei az egészségzónán belül (mozgatórendszeri, idegrendszeri)

a leromlás rejtett folyamata

a hangszerjáték tartástorzító hatásai (aszimmetriás/egyoldalú terhelések)
 a kéz erősítése
 alapvető lazító masszázis
 a hétköznapi mozgások kézkímélő formáinak elsajátítása
 az elsősegély tudnivalói kézmegerőltetés esetén
 rehabilitáció, kímélő gyakorlás
 a gyakorlási állóképesség fejlesztése
 a csípőízület és a gerinc edzése az ülő életmód okozta ártalmak ellensúlyozására
 a nyaki izmok gyengéd ápolása
 az agyi vérellátás edzése
 a szereplési alkalmasság (vegetatív idegrendszeri stabilitás) megszerzése
 Bemelegítés – felkészülés a gyakorlásra
 Erősítő-, lazító- és nyújtó gyakorlatok tudatosan felépített sorrendben
 Saját edzésterv kidolgozása
 Rendszeres gyakorlás
 A hangszeres tevékenység felülvizsgálata a tanult tényezők alapján

9.3.3. Zenei mozgások fejlesztése és korrekciója

44 óra

Az intenzív zenéléssel együtt járó vegetatív idegrendszeri feszültség izomfeszességet vált ki, mely a legjobban tanított növendéknél is okozhat merevségeket, görcsösségeket a hangszerjátékban, illetve az éneklésben. Ezeket a zenei kifejezést akadályozó mozgásokat hangszeren kívüli lazító gyakorlatokkal lehet kiküszöbölni, illetve javítani. Fontos, hogy a növendékek birtokában legyenek ezeknek az eszközöknek és azokat önállóan is tudják használni.

A hangszeres tartások korrekciója

Az ujjak szabad mozgásának fejlesztése

Kézfüggetlenítés

A csukló hajlékonysága és fixálása

A kar egységérzete

Könyökpozíciók

Alkalmazkodó mozgások

A váll lazítása

Alapvető hangszeres játékformák (rotáció, repetíció, trillamozgás, billentyűs hangszerek akkordjátéka stb.)

Lábügyesítés, multilaterális transzferek

Mozgás-augmentáció

A gyorsaság reflexei

A mikropihenők jelentősége

Eltérő jellegű mozgások koordinációja

A figyelem megosztása

Helyérzék, térérzék

Tér-időstrukturálás, mozgásidőzítés

Mondókák, gyerek- és népdalok felhasználása

Labdával, léggömbbel végzett gyakorlatok

9.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

9.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

9.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	magyarázat		x	x	
2.	szemléltetés (tanár, diák)		x	x	
3.	házi feladat	x			
4.	közös gyakorlás	x	x	x	bordásfal, tornapad, léggömb, labda, súlyzó, ugrókötél, gumikötél

9.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		
1.2.	Információk önálló rendszerezése	x	x		
1.3.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x	x	
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással	x	x		
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Műveletek gyakorlása	x			
5.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
5.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x			

9.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

10. Kötelező ütő tantárgy

67 óra

10.1. A tantárgy tanításának célja

A zenei pályán való elhelyezkedés szempontjából nagy segítséget jelent, ha a tanuló a választott alapszakjához kapcsolható egyéb hangszer(ek)en is tud játszani. Az ezekkel való ismerkedés tágítja a látószögüket és az itt nyert tapasztalatok a főtárgyi ismereteket is árnyalják, bővítik.

10.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A kötelező hangszerek tanulása elsősorban a főtárgyi feladatokkal mutat kapcsolatot. A zenei munkaképesség megőrzése tantárgy teljesítése elősegíti a fizikai erőnlét fejlesztését, valamint elkerülhetővé teszi a foglalkozási ártalmak kialakulását.

10.3. Témakörök

10.3.1. Ismerkedés a hangszerrel

7 óra

A hangszer jellegzetességeinek ismertetése (felépítés, fizikai működés)

A hangszerhez kapcsolódó kottairás jellegzetességei (kulcsok, notációs különlegességek)

Egyszerű gyakorlatok a hangszer kipróbálására

10.3.2. Technikai gyakorlatok

20 óra

A hangszer jellegzetes játékmódját segítő, alapvető gyakorlatok
skálák

etüdök

bejátszó gyakorlatok

10.3.3. Előadási darabok

20 óra

A hangszer saját irodalmának a tanuló felkészültségének megfelelő nehézségű műrészelei, művei

Etüdgűjtemények

Wolfgang Basler:

Rudiment

Jacques Delécluse:

20 Etudes d'après Kreutzer

Jacques Delécluse:

Méthode de caisse-claire

Jacques Delécluse:

Vingt études pour xylophone

Jacques Delécluse:

Douze Études pour caisse claire

Jacques Delécluse:

Trente Etudes pour Timbales

Richard Hochrainer:

Etüden für Pauken

Richard Hochrainer:

Übungen für kleine Trommel

Heinrich Knauer:

Paukenschule

Eckehardt Keune:

Schule für kleine Trommel

James Moyer:

Four-Mallet Method for Marimba

Clair Omar Musser:

Etudes and Preludes for Marimba

Risto Skrikberg:

40 Rudimenttia

Paul Smadbeck:

Etude No 1, 2, 3

Leigh Howard Stevens:	Method of Movement for Marimba
Leonida Torrebruno:	Metodo per xilofono a marimba
Wolfgang Pachla:	Drei Etüden für Vibraphone
Wolfgang Pachla:	Zwölf Etüden für Marimba
Alfred Wagner:	Kleine trommel Schule
Charley Wilcoxon:	Wirst and Finger Control
Charley Wilcoxon:	The All-American Drummer – 150 rudimental solos
Nick Woud:	Symphonic Studies for Timpani

Zenekari szólamokat tartalmazó gyűjtemények

Előadási darabok

Bach:	Fuvola-zongora szonáták, csellószvitek
Bach:	4 szólamú korálfeldolgozások
Bach:	Hegedű-zongora szonáták, hegedűpartiták, csellószvitek
Bach:	a-moll partita szólófuvolára (vibrafon)
John Beck:	Sonata for Timpani
Balázs Oszkár:	Két tánc bolgár ritmusban (vibrafon-xilofon, zongora)
Elliott Carter:	Eight Pieces for Four Timpani
Paul Creston:	Concertino for Marimba and Orchestra
Charles DeLancey:	90 Minutes Wonder (marimba, 3 verő)
David Friedmann:	A Collection of Solo Pieces for Vibraphone
G.H.Green:	Caprice Valsant (xilofon, zongora)
	Suite für kleine Trommel
G.H.Green:	Chromatic Foxtrott
Holló Aurél:	Micimackó (vibrafon, zongora)
Kiss Sándor:	Dhamar Thal
Eckhardt Kopetzki:	Groove Yard (set-up)
William Kraft: Morris	Dance (set-up)
William Kraft:	French Suite
Láng István:	Concertino per Silofono e Orchestra
Láng István:	7 tanulmány (üstdob)
Láng István:	Ütőszene
Askell Masson:	Frum (set-up)
Robert McCormick:	Three Dances for Timpani
Robert McCormick:	Two Pieces for Unaccompanied Timpani
Darius Milhaud:	Konzert für Schlagzeug und Piano
Clair Omar Musser:	Scherzo Caprice
Nexus:	Portfolio for Snare Drum
Martha Ptaszynska:	Quatre Préludes
Rimszkij-Korszakov:	A dongó
Igor Stravinsky:	A katona története – 3 tétel ütőhangszerekre és zongorára
Eric Sammut:	Four Rotation for Marimba
Sáry László:	Kotyogó kő egy korsóban (szólóváltozat)
Gordon Stout:	Etudes
Gordon Stout:	Four Episode

Rickey Tagawa: Inspirations Diabolique
 Alexander Tcherepnin: Sonatina for Timpani and Piano
 The Noble Snare I-IV

10.3.4. kamarazenei/zenekari gyakorlat 20 óra

A kötelező hangszer tanulása praktikus célból került a kerettantervbe, így nem lenne teljes a képzés az elsajátított ismeretek gyakorlati alkalmazása nélkül. A külön célra kialakított kamaracsoportokban vagy az iskola működő nagyegyüttesében megtapasztalhatja a tanuló, hogy az adott hangszer milyen sajátos szerepet tölt be a zenei hangzás kialakításában, milyen jellegzetes feladatot lát el a zenei szövet felépítésében.

Lehetőség szerint eredeti kompozíció legyen a megtanulandó mű, hogy minél inkább a való életből vett mintát ismerjen meg a diák.

10.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

10.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

10.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.	magyarázat	x			
2.	szemléltetés	x			
3.	házi feladat	x			
4.	közös zenélés		x	x	

10.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.2.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.3.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x			
2.	Csoportos munkaformák körében				
2.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x	x	
3.	Gyakorlati munkavégzés körében				

3.1.	Műveletek gyakorlása	x			
------	----------------------	---	--	--	--

10.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

11. Vezénylés tantárgy

134 óra

11.1. A tantárgy tanításának célja

A vezénylés tárgy tanításának a célja, hogy a tanszak tanulói gyakorlatot szerezzenek a vezénylés alapjaiban. A képzés alakítsa ki és fejlessze a vezénylés technikai készségeit, gyakoroltassa a stílusos előadáshoz szükséges mozgásformákat.

11.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A zeneszerzés tanszacos tanuló számára ez a tárgy jelenti a legfontosabb kapcsolatot az aktív zenéléssel, ezért minden készségtárgynak hasznát veszi, mely apró elemeiben készíti őt fel e komplexebb, zenei problémák gyors megoldását követelő tárgyra.

11.3. Témakörök

11.3.1. Vezénylésgyakorlat

45 óra

Fő célja a vezénylési technika kialakítása és fejlesztése.

A helyes test- és kéztartás folyamatos ellenőrzése.

A helyes avizó a tempó, dinamika és karakter követelményeinek megfelelően.

A legato és leggiero üténemek és más előadási módok (non legato, marcato, staccato stb.) vezénylőmozdulatai.

Kezdés súlyos és teljes ütemrészeken; nem súlyos, de teljes ütemrészeken; ütemegységeknél rövidebb hangokon.

Különböző ritmusok, ritmusképletek érzékeltetése.

A dallamívek és a frazeálás kifejezése.

A tempó változásainak érzékeltetése.

Az accelerando és ritardando megvalósítása.

A dinamika vezénylése.

A crescendo és diminuendo jelzései.

A váltakozó ütemek vezénylése.

A 6-os ütem változatai.

Az aszimmetrikus ütemek ütemrajzai (5-ös és 7-es).

A független balkéz technikájának kialakítása.

A tananyagot úgy érdemes felépíteni, hogy a technikai gyakorlatozás számára felhasznált zeneműveket a diák a Kargyakorlat témakörben is felhasználhassa, kipróbálhassa frissen szerzett tudását. Ezért az ott felsorolt zeneműveket automatikusan erre a témakörre is vonatkozóknak kell tekinteni.

11.3.2. Kargyakorlat

45 óra

A Vezénylésgyakorlat témakörben megtanult művek vezénylése kórus előtt. Gyakorlatszerzés a kórusművek betanításában.

Ajánlott tananyag:

Középhez két- illetve háromszólamú tételek és könnyebb (homofon) szerkesztésű négyszólamú kórusok vezénylése:

Kodály Z.: Bicinia Hungarica I-IV. kötet

Fodor Á.: Schola cantorum I-XIII. kötet

Forra M.: 1000 év kórusa

Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások

Mozart: Hat noktürn

Motetták, madrigálok és XX. századi magyar szerzők esetleg zongorakíséretes □ darabjai.

Középhez többszólamú kórusok vezénylése:

Válogatás a reneszánsz, a barokk, a bécsi klasszicizmus, a romantika és a XX. század karirodalmából, esetleg zongora vagy kisebb kamaraegyüttes kíséretével is.

11.3.3. *Repertoárismeret*

44 óra

Tekintve, hogy a vezénylés technikai feladatainak és problémáinak megoldása mindig hangzó anyagon történik, szükséges, hogy a diák előzőleg behatóan tanulmányozza a vezénylendő zeneművet. A tanuló memorizálja a kiválasztott darabot és vezénylés előtt legyen képes azt énekléssel illetve ének-zongorás partitúrajátékkal felmondani. Mivel e témakörnél is az a legcélravezetőbb, hogyha a kargyakorlat témakör anyagát készíti elő, ezért az ott felsorolt zeneműveket automatikusan erre a témakörre is vonatkozóknak kell tekinteni.

11.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

11.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

11.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.	magyarázat			x	
2.	szemléltetés			x	
3.	kooperatív tanulás		x		
4.	házi feladat	x			

11.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)	Alkalmazandó eszközök és felszerelések
---------	--------------------------	---	--

		egyéni	csoporth- bontás	osztály- keret	
1.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
1.2.	Csoportos helyzetgyakorlat		x	x	
1.3.	ének-zongorázás	x			
1.4.	éneklés	x		x	
1.4.	otthoni felkészülés, gyakorlás	x			
1.4.	vezénylés - kóruséneklés			x	

11.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

12. Számozott basszus gyakorlat tantárgy

134 óra

12.1. A tantárgy tanításának célja

A zeneelmélet tárgy elméleti tudásanyagára épülve, annak egy lehetséges gyakorlati alkalmazását nyújtja a számozott basszus gyakorlat tantárgy. E kifejezés egy barokk kori cselekvésformát elevenít fel, amikor minden zenekari- vagy kamaraprodukciókban egy, vagy több játékos valamiféle billentyűs hangszeren (csembaló vagy orgona) az összes zenekari szólam rezüméjét, minden játszott hangját, sűrített formában és specifikusan a megfelelő billentyűs hangszerre alkalmazva, egyidejűleg játszotta. Ebben nem csak az adott kor szólamvezetési szabályait kell figyelembe venni, hanem az éppen előadandó zenemű karakteréhez is igazítani kell a lejátszandó akkordok milyenségét.

Ezen felül nem csak gyakorlati célja van a continuo-játék oktatásnak, hanem nagyon fontos, hogy e tárgy keretében megismerkedjünk a historikus játékmód alapelveivel is. Célunk, hogy minél több 17.-18. századi tankönyvet megismertessünk a diákkal, hogy kialakítsunk egy valós képet bennük a korabeli előadói gyakorlatról.

12.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A régi korok zenéjének megértéséhez fokozottan kapcsolódik a zenetörténet tárgy. Megfelelő zongora alaptudás nélkül nem lehet gyors egymásutánban akkordokat játszani. A kamarazenélési gyakorlat megszerzésére is jó alkalom a számozott basszus tanulása.

12.3. Témakörök

12.3.1. Korabeli traktátusok olvasása

24 óra

E témakörben nem közvetlenül a billentyűs irodalom continuo-játék kérdéseit feszegető 17.-18. századi tankönyvek (korabeli szóval: traktátusok) tanulmányozása a cél, hanem minden olyan műé, amely a barokk irodalom valamely hangszerének bemutatásán keresztül a kor előadási stílusával foglalkozik. A korábbi tanulmányai során már megismert műveken felül folytathatja a tanuló a sort a következő művekkel: Már magyar nyelven is megjelent néhány alapmű:

C. Ph. E. Bach: Versuch über die wahre Art das Clavier zu spielen
 J. Mattheson: Der vollkommene Capellmeister
 Walther: Musikalisches Lexicon
 Hotteterre: Principes de la flute traversiere

12.3.2. A francia continuo-játékstílus 24 óra

J. B. Christensen: Die Grundlagen des Generalbaßspiels im 18. Jahrhundert című könyve két alapvető iskolára osztja a continuo-játékot, ebből az egyik a francia stílus. Sajátosságaival most már magasabb szinten is megismertetjük a tanulót. Ez egyben jó ürügy arra, hogy a francia barokk kamarazene irodalmába betekintést nyerjen és annak sajátos előadásmódját saját bőrén megtapasztalja a növendék.

A fontosabb korabeli traktátusok, melyek gyakoroltatható példák sokaságát rejtik és akár tankönyvként is használhatjuk őket:

St. Lambert: Nouveau Traité de L'Accompagnement du Clavecin (1707)

Dandrieu: Principes de l'Accompagnement du Clavecin (1719)

12.3.3. A német continuo-játékstílus 24 óra

J. B. Christensen: Die Grundlagen des Generalbaßspiels im 18. Jahrhundert című könyve két alapvető iskolára osztja a continuo-játékot, ebből a másik a német stílus, mely az itáliaival ápol szoros rokonságot. Sajátosságaival szintén már magasabb szinten ismertetjük meg a tanulót. Ez egyben jó ürügy arra, hogy a német és itáliai barokk kamarazene irodalmába betekintést nyerjen és annak sajátos előadásmódját saját bőrén megtapasztalja a növendék.

A fontosabb korabeli traktátusok, melyek gyakoroltatható példák sokaságát rejtik és akár tankönyvként is használhatjuk őket:

Telemann: Singe-, Spiel- und General-Bass-Übungen (1733/34),

Händel: Kompositionslehre

Heinichen: Der General-Bass in der Komposition (1728)

Mattheson: Kleine General-Bass-Schule (1735)

12.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

Hangszerész műhely

12.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

12.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporthoz	osztály	
1.	magyarázat	x			
2.	szemléltetés	x			

12.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth- bontás	osztály- keret	
1.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
1.1.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel		x	x	
1.2.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		x	x	
1.3.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x	x	
2.	Képi információk körében				
2.1.	rajz értelmezése		x	x	
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x	x	
3.2.	Írásos elemzések készítése	x			
3.3.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			
3.4.	csemláló játék	x			
3.5.	kamarazenélés csemlálóval		x		
3.6.	idegen nyelven olvasás	x			
3.7.	gyakorlás	x			

12.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

13. Népzene tantárgy

134 óra

13.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a növendék

átfogó ismereteket szerezzen:

A magyar népzene, mint zenei anyanyelv egészéről

A népzenei dialektusterületek sajátosságairól

A népzene rendszerezéseméletéről

Életmódjáról és helyéről a társadalomban

valamint

jártasságot szerezzen:

A népdalok előadásmódjában

Az évköri és életkorhoz kötődő szokások rendszerében

A közösségi életmód és kultúra összefüggéseiben

13.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A zenetörténet órákon a nép- és műzene kölcsönös egymásra hatását is megismerik a növendékek.

13.3. Témakörök

13.3.1. Zenei anyanyelvünk megismerése 45 óra

Minél több népdal megtanulása dialektusonként és kisebb néprajzi területenként csoportosítva:

Dunántúli dialektus és kisebb tájai (pl. Somogy, Vas, Zala megye, valamint az Északnyugat-Dunántúl, és a Mezőföld)

Felvidéki dialektus és fontosabb tájegységei (pl. Zoborvidék, Gömör és az északi palóc vidékek)

Alföldi dialektus és jellemző tájai (pl. Felső-Tiszavidék, Szegedi nagytáj)

Erdélyi dialektus és területei (pl. Kalotaszeg, Mezőség, Székelyföld)

Moldvai dialektus

Népi hangszerek és hangszer-együttesek ismerete (pl. furulyafélék, duda, tekerő, citera, koboz, ütőgardon, a mezőségi vonós banda)

13.3.2. Népművészet, népszokások 45 óra

Népszokások ismerete évkör szerinti felosztásban (pl. a karácsonyi ünnepkör, tavaszi szokások és Húsvét, Pünkösöd, Szent Iván, őszi ünnepek Mihálytól Dömötörig), illetve életkorhoz kötötten (pl. születés, leány és legényavatás, katonaság, névnap, házasság, halál rítusai), azon kívül munkához kapcsolódóan (pl. fosztás, disznótor, aratás)

A paraszti életmód megismertetése (pl. a ház építészeti jellegzetességei és funkciói, a kert és föld művelése, a nagycsaládi munkamegosztás, férfi-női szerepek és feladatok), különös tekintettel ezen ismeretek jelenkori hasznára: egészséges táplálkozás, család és természetközpontú gondolkodás

A népművészet egészének megismerése a parasztság hagyományos eszközein, tárgykultúráján, díszítőmotívumainak jelrendszerén, mese- monda- és hiedelemvilágán keresztül.

13.3.3. A népzene rendszerezése, népdalok elemzése 44 óra

A népdalelemzés szabályainak ismerete és alkalmazása az egyetemi felvételi követelményeknek megfelelő szinten

A népdalgyűjtés történetének ismerete

A népdalrendszerezés elméletének és gyakorlatának ismerete a főcsoportok jellegzetességei, a főbb stílustömbök ismérvei mellett. (pl. pszalmódizáló dalok, ereszkedő pentaton réteg, rubato pásztorréteg, stb.)

13.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

13.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

13.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	magyarázat		x	x	
2.	kiselőadás		x	x	
3.	szemléltetés		x	x	
4.	házi feladat		x	x	
5.	zenehallgatás		x	x	
6.	énekeltetés	x	x	x	

13.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel		x	x	
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		x	x	
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x	x	
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x	x	

13.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

14. Kreatív önfelnevelés tantárgy

201 óra

14.1. A tantárgy tanításának célja

A gyakorlás, kreatív önfelnevelés tantárgy tanulásának célja, hogy a diák minél átfogóbb képet kapjon a tanulás (hangszeres gyakorlás) folyamatáról. A tantárgy elsajátításakor alapvető szempont, hogy a növendék tanuljon meg hangszerével önállóan gyakorolni, dolgozni.

14.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

A tanuló komplex módon használja a kreatív önfejlesztés során a korábbi elméleti és gyakorlati tanulmányai során szerzett információkat – a művészi önállóság felé vezető úton fontos lépcsőfok, hogy a különböző forrásból származó ismereteit egyesíteni tudja.

14.3. Témakörök

A témakörök számukban és szakmai tartalmuk (anyaguk) szerint teljes egészében megegyeznek a főtárgy tantárgynál szakirányonként, valamint hangszerenként meghatározott előírásokkal.

14.3.1. Skálák, technikai gyakorlatok és etűdök **67 óra**

14.3.2. Szonáták, szvittek, invenciók és más hasonló művek **67 óra**

14.3.3. Versenyművek, előadási darabok **67 óra**

14.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

14.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

14.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	magyarázat		x		
2.	kiselőadás		x		
3.	megbeszélés		x		
4.	szemléltetés		x		

14.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		
1.2.	Információk önálló	x	x		

	rendszerezése				
1.3.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Műveletek gyakorlása	x	x		
5.	Szolgáltatási tevékenységek körében				
5.1.	Önálló szakmai munkavégzés felügyelet mellett	x	x		
5.2.	Önálló szakmai munkavégzés közvetlen irányítással	x	x		

14.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

15. Komplex elméleti fejlesztés tantárgy

134 óra

15.1. A tantárgy tanításának célja

A szakmai elméleti tárgyak anyagai közötti összefüggések feltárása, az elméleti ismeretek elmélyítése és készségszintű alkalmazása.

15.2. Kapcsolódó szakmai tartalmak

Elsősorban a zenetörténeti, formatani és zeneelméleti ismeretek összekötésén keresztül a tantárgy egyértelműen a fenti tantárgyak (zeneirodalom, zeneelmélet) keretében megszerzett készségekre támaszkodva mélyíti el a tanulók ismereteit.

15.3. Témakörök

15.3.1. Zeneművek harmóniai elemzése 45 óra

Jellegzetes, a zenetörténet kiemelkedő műveinek harmóniai elemzésén keresztül a tanult harmóniafüzések, szólamvezetési törvényszerűségek felismerése, rögzítése.

15.3.2. Zeneművek formatani elemzése 45 óra

Jellegzetes, a zenetörténet kiemelkedő műveinek formai elemzésén keresztül a tanult tipikus, klasszikus szerkesztési formák felismerése, rögzítése.

15.3.3. Zenetörténeti ismeretek elmélyítése 44 óra

A zenetörténet órán megismert művek, illetve a tanult mesterek életművének mélyebb megismerése a zeneművek ismételt meghallgatásán, elemzésén, háttérinformációinak feltárásán, megismerésén keresztül.

15.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

15.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

15.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth	osztály	
1.	magyarázat		x		
2.	kiselőadás		x		
3.	megbeszélés		x		
4.	szemléltetés		x		

15.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoporth-bontás	osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel		x		
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel		x		
2.2.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		x		
2.3.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x		
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		

15.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

